Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Lausunto

21.02.2022

MIG-224001
00.03.00
MIGDno-2022-412

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muuttoliikkeen välineellistämiseen vastaamiseksi; Maahanmuuttoviraston lausunto

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa. Maahanmuuttovirasto pitää yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän kehittämistä tärkeänä. Yhteisen järjestelmän myötä Maahanmuuttovirasto pitää mahdollisena sitä, että EU-maat ja niiden viranomaiset voivat myös kriisitilanteissa tosiasiallisesti olla toistensa tukena. Maahanmuuttovirasto toteaa, että viraston käsityksen mukaan EU:n turvapaikkajärjestelmän uudistamisessa ja myös turvapaikkamenettelyä koskevan asetuksen valmistelussa keskeinen yleistavoite lain soveltajan näkökulmasta on, että turvapaikkapäätöksentekoa koskevat säännöt ja mekanismit olisivat mahdollisimman selkeitä ja yksiselitteisiä sekä normaali- että kriisitilanteita ajatellen. Järjestelmää on kehitettävä siten, että se mahdollistaa tehokkaat ja oikeasuhtaiset keinot vastata kulloinkin vallitseviin olosuhteisiin. Viranomaisen tosiasialliset mahdollisuudet soveltaa sääntelyä käytännössä ja tarvittaessa reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin on otettava huomioon.

Nyt käsillä oleva sääntelyn tarkoituksena on vastata poikkeustilanteeseen, millaisena muuttoliikkeen välineellistämisen tilannetta voidaan pitää. Maahanmuuttovirasto yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että EU:n jäsenvaltioilla tulisi näissä tilanteissa olla käytössään tehokkaat, selkeästi säännellyt keinot hallita sen alueelle suuntautunutta muuttoliikettä ja torjua luvatonta edelleen liikkumista toisiin jäsenmaihin perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. Maahanmuuttovirasto toteaa, että viranomaisen näkökulmasta tärkeää on kyseessä olevan kaltaisen poikkeustilannetta koskevan sääntelyn kohdalla selkeästi määritellä EU-tasolla edellytykset tilanteelle, missä normaalimenettelystä poikkeaminen tulee harkittavaksi. Maahanmuuttovirasto pitää valtioneuvoston tavoin hyvänä sitä, että poikkeusmenettelyyn siirtyminen edellyttää erillistä päätöstä.

Maahanmuuttovirasto katsoo, että EU-tasolla tulisi määritellä selkeästi turvapaikkamenettelyä ja vastaanotto-olosuhteita koskevat oikeudelliset raamit välineellistämistilanteita ajatellen. Kantavana tausta-ajatuksena on pidettävä yksilön tosiasiallista mahdollisuutta saada hakemuksensa asianmukaisesti yksilöllisesti tutkittavaksi. Maahanmuuttovirasto painottaa tässä yhteydessä kirjelmässä todettua siitä, että rajamenettelyn käytön myös muuttoliikkeen välineellistämisen tilanteessa tulee Maahanmuuttoviraston käsityksen mukaan tarkoittaa ainoastaan soveltuvaa menettelyä, muttei sisällöllisesti vaikuttaa turvapaikkatutkintaan. Maahanmuuttovirasto nostaakin esiin tässä yhteydessä esimerkiksi tulkkauksen järjestymisen näkökohdan

www.migri.fi

PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10
00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

PO Box 10
FI-00086 Maahanmuuttovirasto
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

muuttoliikkeen välineellistämisen kaltaisessa poikkeustilanteessa, missä normaalia tilannetta suurempi määrä hakemuksia tulisi käsitellä normaalia käsittelyaikaa lyhyemmässä ajassa. Maahanmuuttovirasto yhtyy Valtioneuvoston lausumaan siitä, että hakijoilla on oltava käytössään riittävät oikeusturvaa toteuttavat keinot. Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden oikeudet ja erityistarpeet sekä lapsen etu on huomioitava turvapaikka- ja paluumenettelyn kaikissa vaiheissa ja vastaanottoa järjestettäessä.

Ylijohtaja Jari Kähkönen

Oikeuspäällikkö Jaakko Purontie

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 21.02.2022 klo 08:55. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Hallintovaliokunta